

บทที่ 24

การเลือกและการจัดประเภทของภัย (SELECTION AND CLASSIFICATION OF RISKS)

วัตถุประสงค์ที่จะพึงเอาประกันในการประกันชีวิตก็คือตัวบุคคล โดยประสงค์ที่จะสร้างความคุ้มครองเพื่อความมรณะที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การกำหนดอัตราเบี้ยประกันชีวิต บริษัทต้องพิจารณาถึงขนาดของความเสี่ยงภัยในส่วนที่เกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของผู้เอาประกันคนนั้นและสภาพสิ่งแวดล้อมในสังคมนั้น ๆ ด้วย บุคคลที่เป็นเพศเดียวกันและมีอายุเท่ากันอาจมีขนาดแห่งความเสี่ยงภัยไม่เท่ากัน ทั้งนี้ก็เพราะความแตกต่างในเรื่องอาชีพ สุขภาพอนามัย เชื้อชาติถิ่นที่อยู่ นิสัยใจคอ ฯลฯ เป็นต้น เพราะฉะนั้นการที่บริษัทจะรับทำการเสี่ยงภัยรายใด จะต้องมีการแยกชนิดของภัย (Selection of Risks) เสียก่อนว่า ควรจัดอยู่ในประเภท (Classification of Risks) ใด เพื่อที่จะได้ปฏิบัติกรอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ :-

๑. รับประกันภัยรายนั้นไว้ในอัตราเบี้ยประกันธรรมดาสำหรับภัยประเภทนั้น หรือ
๒. รับประกันโดยเพิ่มอัตราเบี้ยประกันขึ้นเป็นพิเศษเพราะเป็นภัยประเภทที่อยู่ต่ำกว่ามาตรฐาน (Substandard Risks) หรือ
๓. บอกบัตไม่ยอมรับประกันภัยรายนั้น เพราะเป็นภัยที่มีอาจรับประกันได้ (Uninsurable Risks)

ความสำคัญของการเลือกและการจัดประเภทของภัย

หลักการประกันชีวิตนั้น โดยทั่วไปหมายถึงการร่วม เสี่ยงภัยของบุคคลที่ตกอยู่ภายใต้การคุกคามของภัยอย่างเดียวกัน เพื่อโอนความไม่แน่นอนอนว่าภัยนั้นจะเกิดขึ้นแก่ตนหรือไม่เมื่อใด และเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะก่อให้เกิดความเสียหายเท่าใดไปยังหมู่มวลสมาชิกเพื่อ

ช่วยแบ่งเบาความเดือดร้อนที่จะเกิดขึ้นแก่บุคคลหนึ่งไปยังบุคคลอื่นโดยทั่วถึงกัน และเป็น การช่วยให้สามารถวัดได้ล่วงหน้าถึงโอกาสที่ความเสียหายจะเกิดขึ้น เป็นการเปลี่ยนความ ไม่แน่นอน (Uncertainty) มาเป็นความแน่นอน (Certainty) โดยอาศัยทฤษฎีว่าด้วยกฎ แห่งจำนวนมาก (Law of Large Numbers) ซึ่งจะช่วยให้เราสามารถทราบถึงสิ่งที่จะเกิด ขึ้นในอนาคตโดยอาศัย ประสบการณ์จาก ในอดีตที่แสดงถึงสิ่งที่ ได้เกิดขึ้นแล้วแก่ ส่วนรวม ความแม่นยำของคำทำนายย่อมขึ้นอยู่กับความอาจเชื่อถือได้ (Creditability) ของประสบ การณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำกันในกลุ่มคนจำนวนมากที่มีสภาพและอยู่ภายใต้สภาวะการณ์เช่นเดียวกัน

การที่เราจะสามารถวัดความ เสี่ยงภัย ในหมู่ผู้เอาประกัน เพื่อที่จะทราบ อัตรา มรณะและค่าใช้จ่ายซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดค่าต้นทุนแห่งการประกัน และนำไปสู่ การกำหนดอัตราเบี้ยประกันที่จะช่วยให้กิจการประกันชีวิตดำเนินการได้ นั่นก็คือ การแบ่ง ประเภทของผู้เอาประกันตามอายุ อาชีพ ถิ่นที่อยู่ สุขภาพอนามัย และปัจจัยอื่น ๆ ของผู้ที่ มีลักษณะดังกล่าวคล้ายคลึงกันที่สุดไว้ในประเภทเดียวกัน เพื่อว่าขนาดแห่งความเสี่ยงภัย (Degree of Risks) จะได้อยู่ในระดับเดียวกัน การกระทำเช่นนี้ย่อมช่วยให้เราสามารถถา นายถึงโอกาสที่มีความเสียหายจะเกิดขึ้นได้แน่นอน

แต่การแบ่งประเภทของภัยให้มีลักษณะสมบูรณ์แบบที่แท้จริงนั้น เป็นไปได้ แต่ในหลักวิชาการเท่านั้น เพราะถ้ายิ่งแบ่งประเภทของภัยที่มีขนาดความเสี่ยงภัยต่าง ๆ กัน ให้ละเอียดและสมบูรณ์ยิ่งขึ้นเท่าใดก็จะเป็นไปไม่ได้ที่จะไม่สามารถนำกฎว่าด้วยจำนวนมากมาใช้ เพราะจำ นวนสมาชิกในภัยประเภทนั้นจะเหลือน้อยลงมากยิ่งขึ้นจนไม่มีความอาจเชื่อถือได้ (Creditability) ดังนั้น การแบ่งประเภทของภัยจึงต้องกำหนดให้กว้างเป็นช่วง ๆ คือมีระดับชั้นสูง และชั้นต่ำไว้ แต่ทั้งนี้ความแตกต่างระหว่างชั้นสูงและชั้นต่ำไม่ควรมีมากจนทำให้ขาดหลัก ความยุติธรรมในอัตราเบี้ยประกันที่ใช้ การพิจารณาการแบ่งประเภทของภัยต้องอยู่ภายใต้ มาตรฐานอันเดียวกัน และสามารถแสดงขนาดของความเสี่ยงภัยออกเป็นตัวเลขหรืออัตรา ร้อยละ บุคคลคนหนึ่งอาจบ่งพ้องในคุณสมบัติอย่างหนึ่ง เช่น มีสุขภาพไม่ดี แต่มีความดี เด่นในคุณสมบัติอีกอย่างหนึ่ง เช่น ประกอบอาชีพที่มีความเสี่ยงภัยน้อยที่สุด เมื่อนำมา แทนค่าเป็นตัวเลขก็อาจถูกจัดเข้าอยู่ในภัยประเภทเดียวกับคนที่มีสุขภาพดีแต่ประกอบอาชีพที่

มีความเสี่ยงต่ออันตรายสูงทำให้บุคคลทั้งสองนี้มีอัตราการเสี่ยงภัยเฉลี่ยในระดับเดียวกัน จึงอาจจัดเข้าไว้ในภัยประเภทเดียวกันได้

การกำหนดอัตราเบี้ยประกัน ต้องอาศัย จากค่า ต้นทุนแห่ง การประกัน ของภัยประเภทนั้น การเลือกการรับเสี่ยงภัยจะต้องพิจารณาว่าภัยนั้นจะพึงจัดเข้าอยู่ในประเภทใด โดยพิจารณาถึงลักษณะสามัญของภัยประเภทนั้นกับตัวผู้ขอเอาประกัน ภัยแต่ละประเภทนั้นย่อมมีลักษณะสามัญประจำตัวของมัน บริษัทประกันชีวิตจะอ้างเหตุผลลักษณะสามัญของภัยประเภทนั้นมาเป็นข้ออ้างเพิ่มเบี้ยประกันพิเศษมิได้ เช่น การรับประกันชีวิตของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมประเภทหนึ่ง เป็นที่ทราบกันว่าการเสียชีวิตอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุย่อมเป็นลักษณะสามัญของภัยประเภทนั้น พนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่ในอุตสาหกรรมประเภทนี้ควรที่จะเสียเบี้ยประกันในอัตราเดียวกัน ถ้าหากว่าลักษณะและปัจจัยอื่น ๆ คงที่ บริษัทจะอ้างเอาอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นแก่อาชีพประเภทนั้นมาเป็นมูลคิดเบี้ยประกันจากพนักงานในโรงงานแห่งหนึ่งสูงกว่าอีกแห่งหนึ่งไม่ได้

ข้อควรคำนึงในการเลือกการเสี่ยงภัยอีกประการหนึ่งก็คือ บริษัทจะกำหนดมาตรฐานของการเสี่ยงภัยให้เข้มงวดนักไม่ได้ เพราะจะทำให้บริษัทไม่สามารถขยายการรับประกันชีวิตให้กว้างขวางได้เท่าที่ต้องการ และจะเป็นการทำให้บริษัทไม่สามารถสร้างความชำนาญจากการรับประกันภัยอีกด้วย

การเลือกภัย (Selection of Risk)

การที่จะพิจารณาว่าผู้ขอเอาประกันควรจัดอยู่ในภัยประเภทใด เพื่อที่จะสามารถกำหนดอัตราเบี้ยประกันให้เหมาะสมที่สุดเพื่อรักษาไว้ซึ่งหลักแห่งความยุติธรรมแก่ผู้เอาประกันและเพื่อที่บริษัทไม่ต้องประสบผลขาดทุนและสามารถดำเนินการต่อไปได้นั้น มีปัจจัยที่ควรพิจารณาหลายประการ กล่าวคือ

๑. อายุ (Age) อายุของผู้เอาประกันเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพิจารณาว่าจะรับประกันชีวิตบุคคลนั้นได้หรือไม่ และในอัตราเบี้ยประกันเท่าใด จากประสบการณ์ผู้เอาประกันกับคนชราจะมีอัตราภาระสูงกว่าบุคคลที่อยู่ในวัยหนุ่มและกลางคน เพราะความ

สามารถในการต่อต้าน โรคภัยไข้เจ็บ และความ ว่องไวทาง ประสาทในอันที่จะช่วยให้สามารถ หลบหลีกภัยอันตรายต่าง ๆ นั้นเร็วกว่า

บริษัทประกัน ชีวิต ปกติไม่ รับประกัน ชีวิตของผู้เยาว์ที่มี อายุต่ำกว่า ๑ ขวบ และผู้ชราที่มีอายุเกินกว่า ๖๐ ปี ถ้าจะรับประกันก็ในอัตราเบี้ยประกันพิเศษเพื่อชดเชย กับอัตราณณะที่สูงกว่าปกตินั้น

แต่ การแจ่ง อายุ กลาสเคลื่อนไป จาก ความ เป็น จริงย่อมไม่ ทำให้ สัญญานั้น ไม่สมบูรณ์ แต่บริษัทอาจเรียกให้ผู้เอาประกันชำระเบี้ยประกันย้อนหลังเท่ากับผลต่างในเบี้ย ประกันที่ผู้เอาประกันควรจ่าย ถ้าบริษัทได้ทราบอายุที่แท้จริงในวันที่เข้าทำสัญญากับจำนวนเบี้ยประกันที่ได้จ่ายมาแล้ว ทั้งนี้เพราะอาจมีความยากลำบากในการที่ผู้เอาประกันจะ ทราบอายุที่แท้จริงของตนเอง และความยุ่งยากในการที่จะต้องแสดงสุติบัตร เพราะบางครั้ง อาจถูกทำลาย หรือสูญหายไปก็ได้

๒. ขนาดของร่างกาย (Build) ในการรับประกันชีวิต บริษัทจะต้องพิจารณา ถึงรูปร่างลักษณะ ส่วนสูง น้ำหนัก ส่วนหนานของร่างกายของผู้เอาประกัน ตามหลักการ แพทย์ ผู้ที่มีน้ำหนักเกินกว่าปกติเมื่อมีอายุยังน้อยอยู่ และผู้ที่มีน้ำหนักต่ำกว่าปกติเมื่ออยู่ใน วัยชราจะมีอัตราณณะต่ำกว่าผู้ที่มีลักษณะตรงกันข้าม ฉะนั้น ผู้ที่มีน้ำหนักต่ำกว่าที่กำหนด ไว้เมื่อยังมีอายุน้อย หรือมีน้ำหนักเกินกว่าที่กำหนดไว้ในวัยชราย่อมจะต้องเสียเบี้ยประกัน สูงกว่าอัตราธรรมคา (ดูตารางแสดงอายุ ส่วนสูง และน้ำหนัก)

	Mortality Ratings										Stand- ard	Mortality Ratings										Height																
	145	135	125	115	110	105	100	95	140	130		120	110	105	100	95	180	170	160	150	140		130	120	110	105	100	95	190	180	170	160	150	140	130	120	110	100
15	145	135	125	115	110	105	100	95	140	130	120	110	105	100	95	180	170	160	150	140	130	120	110	105	100	95	190	180	170	160	150	140	130	120	110	100	90	5-0
20	145	135	125	115	110	105	100	95	140	130	120	110	105	100	95	180	170	160	150	140	130	120	110	105	100	95	190	180	170	160	150	140	130	120	110	100	90	1
25	140	130	120	115	110	105	100	95	130	125	120	115	110	105	100	95	185	175	165	155	145	135	125	115	105	95	195	185	175	165	155	145	135	125	115	105	95	2'
30	130	125	120	115	110	105	100	95	125	120	115	110	105	100	95	190	180	170	160	150	140	130	120	110	100	90	200	190	180	170	160	150	140	130	120	110	100	3
35	125	120	115	110	105	100	100	95	120	115	110	105	100	95	190	180	170	160	150	140	130	120	110	100	90	200	190	180	170	160	150	140	130	120	110	100	4	
40	120	115	110	105	100	100	100	95	115	110	105	100	95	190	180	170	160	150	140	130	120	110	100	90	200	190	180	170	160	150	140	130	120	110	100	5		
45	115	110	105	100	100	100	100	95	110	105	100	95	190	180	170	160	150	140	130	120	110	100	90	205	195	185	175	165	155	145	135	125	115	105	6			
50	115	110	105	100	100	100	100	95	105	100	95	190	180	170	160	150	140	130	120	110	100	90	205	195	185	175	165	155	145	135	125	115	105	7				
55	110	105	100	100	100	100	100	95	105	100	95	190	180	170	160	150	140	130	120	110	100	90	205	195	185	175	165	155	145	135	125	115	105	8				
60	110	105	100	100	100	100	100	95	105	100	95	190	180	170	160	150	140	130	120	110	100	90	210	200	185	175	165	155	145	135	125	115	105	9				
									110	120	130	140	150	160	170	205	190	180	170	160	150	140	130	120	110	215	205	190	180	170	160	150	140	130	120	110	10	
									110	120	130	140	150	160	170	205	190	180	170	160	150	140	130	120	110	215	205	190	180	170	160	150	140	130	120	110	11	
									110	120	135	145	155	165	175	210	200	185	175	165	155	145	135	125	115	220	210	200	190	180	170	160	150	140	130	120	6-0	
									110	120	135	145	155	165	175	215	205	195	185	175	165	155	145	135	125	225	215	205	195	185	175	165	155	145	135	125	1	
									110	125	140	150	160	170	180	220	210	200	190	180	170	160	150	140	130	230	220	210	200	190	180	170	160	150	140	130	2	
									110	125	140	150	160	170	180	220	210	200	190	180	170	160	150	140	130	230	220	210	200	190	180	170	160	150	140	130	3	
									110	125	140	150	165	175	185	225	215	205	195	185	175	165	155	145	135	235	225	215	205	195	185	175	165	155	145	135	4	

Represents average weight at age 37

Source : Medico-Actuarial Mortality Investigation, 1913.

๓. สุขภาพ (Physical Conditions) ปัจจัยสำคัญในการกำหนดว่าผู้เอาประกันควรจัดอยู่ในภัยประเภทใดก็คือสุขภาพของผู้เอาประกัน แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่าผู้ที่มีสุขภาพไม่ดีจะต้องถูกจัดอยู่ในภัยประเภทที่ต่ำกว่าปกติเสมอไป บริษัทประกันชีวิตจะกำหนดโรคที่ทำให้บริษัทมีอากรรับประกันผู้นั้นได้ หรือจะรับก็แต่ในอัตราเบี้ยประกันที่สูงกว่าปกติ เพราะโรคนั้น ๆ จะกระทบกระเทือนต่อความมีชีวิตรออยู่ (Longevity) ของบุคคลเหล่านั้น เช่น โรคหัวใจ มะเร็ง ตับแข็ง วัณโรค ตึดยาเสพติดอย่างร้ายแรง เป็นต้น

๔. ประวัติส่วนตัว (Personal History) บริษัทจะต้องรู้ถึงความเป็นมาในชีวิตส่วนตัวของผู้เอาประกันว่าได้เคยมีอาชีพ ดินที่อยู่ นิสยใจคอ ประวัติเกี่ยวกับสุขภาพในอดีตเป็นเช่นใด โดยอาจทราบได้จากนายแพทย์ที่เคยรักษาพยาบาลบุคคลนั้น หรือจากญาติสนิทมิตรสหายที่ใกล้ชิด ทั้งนี้มิใช่เพราะบริษัทต้องการทราบถึงข้อความหรือเรื่องราวส่วนตัวของผู้เอาประกัน แต่ต้องการทราบถึงข้อเท็จจริงที่มีผลกระทบต่อความมีชีวิตรออยู่ของผู้เอาประกันในการที่จะใช้พิจารณา และจัดประเภทภัยที่จะต้องรับเสี่ยงในการรับประกันชีวิตบุคคลคนนั้น

๕. ประวัติครอบครัว (Family History) แพทย์ได้ค้นพบว่ากรรมพันธุ์ย่อมอาจถ่ายทอดกันได้ทางสายเลือด เช่น ตระกูลที่บรรพบุรุษมีอายุสั้น ลูกหลานก็มักจะมียุสสั้นตามไปด้วย และอีกประการหนึ่งโรคบางอย่างนั้นอาจถ่ายทอดกันได้ทางกรรมพันธุ์ เช่น โรคเรื้อน วัณโรค โรคเบาหวาน โรคจิต เป็นต้น ดังนั้นการสืบทราบถึงข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับทางครอบครัวย่อมใช้ประโยชน์ในการกำหนด จัดประเภทการเสี่ยงภัยได้ดียิ่งขึ้น

๖. อาชีพ (Occupation) อาชีพที่ผู้เอาประกันประกอบอยู่ย่อมมีอิทธิพลต่อชีวิตของบุคคลนั้น ผู้ที่มีอาชีพที่เสี่ยงต่ออันตรายย่อมอาจถึงแก่ภรรยาเพราะอุบัติเหตุได้ง่ายกว่าบุคคลที่ประกอบอาชีพที่เสี่ยงภัยน้อย เช่น นักบิน กรรมกรเหมืองแร่ ช่างก่อสร้าง ช่างไฟฟ้า พนักงานรถไฟ ฯลฯ ย่อมมีอัตราภรรยาสูงกว่าผู้ประกอบอาชีพเป็นชาวนา ชาวสวน พนักงานบริษัทห้างร้าน ฯลฯ เป็นต้น

๗. **ที่อยู่อาศัย (Residence)** คนที่อยู่ในเมืองที่มีประชากรอาศัยกันอยู่อย่างหนาแน่นหรือในถิ่นสลัมย่อมมีความเสี่ยงภัยต่อชีวิตสูงกว่าปกติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่คนที่มียาเสพติด

ในบางประเทศถือว่าชาวต่างประเทศที่อพยพเข้ามาพำนักอยู่ในประเทศมีอัตราฐานะสูงกว่าคนในประเทศของตน บุคคลเหล่านั้นจึงมักถูกเรียกเก็บเบี้ยประกันในอัตราที่สูงกว่าปกติโดยเฉพาะถ้าเป็นบุคคลที่มาจากประเทศเมืองร้อน นอกจากนี้ประชาชนที่อยู่ในประเทศเดียวกันแต่อยู่ในห้องที่มีดินฟ้าอากาศแตกต่างกัน ก็อาจมีอัตราฐานะแตกต่างกันไปด้วย

๘. **อุปนิสัย (Habits)** อุปนิสัยในที่นี้หมายความถึงความประพฤติของผู้เอาประกัน บริษัทประกันชีวิตจะพิจารณาตัวผู้เอาประกันว่ามีนิสัยเกี่ยวกับการชอบเสพยาสูบบุหรี่หรือยาเสพติดให้โทษ หรือมีความประพฤติในทางไม่ดีบางอย่างอันอาจนำมาซึ่งอันตรายแก่ชีวิตของตนหรือไม่ บริษัทจะพิจารณาลงโทษบุคคลเหล่านี้ก็เฉพาะผู้ที่เป็นโรคติดยาเสพติดเรื้อรัง โดยมีได้รวมถึงผู้ที่ใช้ยาเสพติดเพื่อเหตุผลในทางแพทย์ หรือดื่มสุราเพื่อการสังสรรค์เป็นครั้งคราวเท่านั้น บริษัทจะไม่ยอมรับประกันบุคคลที่เป็นโรคพิษสุราเรื้อรังหรือเป็นโรคติดยาเสพติดร้ายแรง

๙. **ศีลธรรม (Morals)** สำหรับข้อนี้บริษัทประกันชีวิตจะพิจารณาผู้เอาประกันทางด้านความเป็นผู้ที่อยู่ในศีลธรรม ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในทำนองคลองธรรม บุคคลที่เป็นนักการพนัน ใช้เครื่องเสพติดเป็นประจำ หรือผู้ที่มีความประพฤติเกี่ยวกับทางเพศผิดสามัญอันเป็นที่รังเกียจแก่สังคม ย่อมอยู่นอกขอบข่ายที่บริษัทจะรับประกันได้

๑๐. **สตรี (Women)** แม้ว่าตามปกติสตรีจะมีอายุยืนยาวกว่าบุรุษก็ตาม แต่บริษัทก็ต้องใช้ความระมัดระวังในการรับประกันสตรี เพราะเกี่ยวข้องกับโรคร้ายเฉพาะอย่างที่จะเกิดขึ้นแก่สตรีเท่านั้น และสภาพที่ต้องอาศัยรายได้ของบุคคลอื่นซึ่งโดยปกติได้แก่สามีในการดำรงชีพ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวในการรับประกันสตรีก็อาจกำหนดจำนวนเงินขั้นสูงที่จะเอาประกันได้ หรือเก็บเบี้ยประกันในอัตราสูงโดยเพิ่มอายุของผู้เอาประกันให้มากกว่าความเป็นจริงในการคำนวณเบี้ยประกัน

๑๑. เชื้อชาติและสัญชาติ (Race and Nationality) บุคคลที่มีเชื้อชาติและสัญชาติแตกต่างกันมักจะมีอัตราภาระแตกต่างกันไปด้วย ในบางประเทศ บริษัทประกันชีวิตจะไม่ยอมรับประกันชาวต่างชาติ เว้นแต่ว่าผู้นั้นจะได้พำนักอาศัยอยู่ในประเทศนั้นมาเป็นระยะเวลาหนึ่งที่กำหนดหรือได้ยึดเป็นภูมิลำเนาแล้ว จากการสำรวจประเทศที่มีอัตราภาระค่าที่ต่ำที่สุดได้แก่ประเทศนิวซีแลนด์ เนเธอร์แลนด์ นอร์เวย์ สวีเดนและเคนมารด์

๑๒. ฐานะทางเศรษฐกิจ (Economic Status) แม้ว่าบุคคลอาจทำการประกันชีวิตตนเองได้โดยไม่จำกัดจำนวนเงินเอาประกันเพราะเหตุผลทางสังคมที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่บริษัท จะไม่ยอมให้บุคคลใดทำการ ประกันชีวิตในจำนวนเงินที่เกินกว่า ความสามารถในการชำระเบี้ยประกัน โดยจะต้องพิจารณาตามควรแก่ฐานะทางเศรษฐกิจ และระดับความเป็นอยู่ของครอบครัว ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้เอาประกันเกินกว่าความจำเป็น (Over Insurance) อันจะเป็นทางทำให้เกิดภัยทางศีลธรรม (Moral Hazard)

๑๓. แบบของกรมธรรม์ (Plan of Insurance) กรมธรรม์แต่ละแบบย่อมมีความเสี่ยงภัย (Amount at Risk) และอัตราภาระแตกต่างกัน แบบกรมธรรม์ที่มีจำนวนความเสี่ยงภัยน้อย บริษัทย่อมยินดีที่จะทำการรับประกันภัยรายนั้น โดยลดข้อจำกัดเกี่ยวกับการพิจารณารับประกันภัยรายนั้นให้น้อยลง ซึ่งก็ได้แก่กรมธรรม์ที่มีอัตราเบี้ยประกันสูง เช่น การประกันแบบสะสมทรัพย์และการประกันตลอดชีพชำระเบี้ยประกันจำกัด นอกจากนี้ กรมธรรม์ดังกล่าวมาแล้วมักจะมีอัตราภาระค่อนข้างต่ำ เพราะผู้เอาประกันแบบนี้ส่วนมาก คาดว่าตนจะต้องมีชีวิตรอดอยู่อย่างน้อย จนถึงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อที่จะได้รับประโยชน์จากการมีประกันชีวิตในแบบที่ตนได้ซื้อไว้ สำหรับการประกันชีวิตแบบอื่นที่มีจำนวนเงินเอาประกันสูงกว่าปกติ อาจจะทำให้เกิด Moral Hazard ได้ง่าย เช่น การประกันแบบชั่วระยะเวลา เป็นต้น

๑๔. การเดินทางทางอากาศ (Aviation) บุคคลที่มีอาชีพเกี่ยวกับการเดินทางทางอากาศ เช่น นักบิน พนักงานประจำเครื่องบิน ย่อมอยู่ภายใต้การเสี่ยงภัยที่สูงกว่าปกติ เช่นเดียวกับบุคคลที่ใช้การเดินทางทางอากาศเป็นประจำ เช่น นักธุรกิจ บริษัท อาจพิจารณาจัดให้บุคคลเหล่านี้อยู่ในภัยอีกประเภทหนึ่งที่มีอัตราเบี้ยประกันชีวิตสูงกว่าบุคคลที่มีลักษณะอื่น ๆ เหมือนกับบุคคลดังกล่าว แต่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเดินทางทางอากาศ

แหล่งที่มาเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในตัวผู้เอาประกัน

บริษัทอาจทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เอาประกันได้ จากแหล่งใดแหล่งหนึ่งดังต่อไปนี้

๑. **ตัวแทน (Agents)** ตัวแทนของบริษัททำหน้าที่สำคัญยิ่งในการช่วยเหลือบริษัทในการเลือกการเสี่ยงภัย เพราะตัวแทนเป็นผู้ติดต่อใกล้ชิดกับผู้เอาประกันโดยตรง และอาจเป็นผู้สนิทสนมกับผู้เอาประกันมาก่อนก็ได้ นอกจากนี้ในการดำเนินการรับประกันผู้เอาประกันจะต้องกรอกแบบฟอร์มข้อเท็จจริงทั้งปวงที่บริษัทต้องการเกี่ยวกับประวัติส่วนตัวของผู้เอาประกันเอง ตัวแทนจะต้องทำรายงานตามแบบที่บริษัทกำหนดแสดงการรับรองและความเห็นของตนเกี่ยวกับตัวผู้เอาประกัน และควรที่บริษัทจะรับประกันภัยรายนี้หรือไม่ ถ้าควรจะจัดอยู่ในภัยประเภทใด โดยปกติตัวแทนจะเป็นผู้เลือกภัยเฉพาะที่เห็นว่าบริษัทควรรับประกันได้ เมื่อเป็นเช่นนี้บริษัทจึงต้องอาศัยความรู้ความชำนาญของตัวแทนเป็นอย่างมาก ข้อที่บริษัทควรพิจารณาเพิ่มเติมก็เฉพาะแต่ในส่วนที่ตัวแทนไม่อาจทราบได้ เพราะเป็นข้อเท็จจริงที่ต้องอาศัยความรู้หรือหลักวิชาพิเศษ เช่น การตรวจร่างกาย การตอบประวัติในอดีตของผู้เอาประกัน เป็นต้น ภัยที่ได้รับการคัดเลือกแล้วโดยตัวแทนที่บริษัทไว้วางใจ มักจะมีโอกาสได้รับการพิจารณาก่อนและดีกว่าที่จะมาติดต่อกับตนเองกับบริษัท

๒. **ผู้ขอเอาประกัน (Applicants)** บริษัทย่อมต้องอาศัยคำบอกเล่าของผู้เอาประกันในอันที่จะทราบถึงสิ่งต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวผู้เอาประกัน ฉะนั้น ผู้เอาประกันจึงต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตนเองทั้งปวงเมื่อบริษัทร้องขอ ไม่ว่าจะเป็นการเปิดเผยด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษรแล้วแต่กรณี การบิดบังข้อเท็จจริงที่อาจทำให้บริษัทควรเก็บเบี้ยประกันในอัตราสูงขึ้น หรืออาจบอกบัติน้อยมรับประกันจะทำให้สัญญาเป็นโมฆะที่บริษัทอาจบอกล้างและปฏิเสธความรับผิดชอบได้

ผู้ขอเอาประกันจะต้องกรอกข้อความลงในแบบฟอร์มที่บริษัทกำหนดขึ้นเมื่อมาติดต่อกับขอเอาประกันกับบริษัท โดยในแบบฟอร์มดังกล่าวจะให้แสดงถึงอาชีพ อายุ สุขภาพ ประวัติส่วนตัว ฯลฯ เป็นต้น และผู้ขอเอาประกันจะต้องเซ็นชื่อกำกับไว้ในแบบ

ฟอร์มคำร้องขอเอาประกันด้วย การกรอกข้อความผิดไปจากข้อเท็จจริงแม้จะกระทำโดย ความสุจริตหรือเพราะบุคคลอื่นช่วยกรอกให้ก็ดี ผู้เอาประกันมีโอกาสจะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ใน เมื่อบริษัทปฏิเสธความรับผิดชอบในภายหลัง เว้นแต่ข้อเท็จจริงนั้นเกินกว่าความสามารถที่ผู้เอา ประกันจะทราบได้

๓. นายแพทย์ (Physician) ก่อนที่บริษัทจะรับประกันชีวิตของบุคคลใด ย่อมจะต้องทำการตรวจสอบ ร่างกายของผู้เอาประกัน คนนั้นเสีย ก่อนเพื่อที่จะทราบว่าผู้นั้นมี สุขภาพอนามัยเป็นอย่างไร มีโรคภัยที่จะมากระทบกระเทือนต่อความรอดอยู่หรือไม่ นาย แพทย์นี้อาจจะเป็นผู้ที่บริษัทได้ว่าจ้างไว้เป็นประจำหรือเป็นครั้งคราวก็ได้ แต่ต้องเป็นผู้ที่ ได้รับความหมายจากบริษัทให้ทำหน้าที่ตรวจร่างกายของผู้เอาประกัน นอกจากนี้บริษัทอาจ ทราบประวัติเกี่ยวกับผู้เอาประกันทางด้านสุขภาพอนามัยได้ โดยติดต่อสอบถามจากนายแพทย์ ประจำตัวของผู้เอาประกัน หรือที่เคยทำการรักษาพยาบาลผู้เอาประกันมาแล้วแต่ในอดีตก็ได้

๔. ผู้ตรวจสอบ (Inspectors) โดยปกติบริษัทจะจัดให้มีผู้ตรวจสอบของ บริษัทไว้ โดยมีหน้าที่ทำการสืบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวผู้เอาประกันเมื่อต้องการทราบราย งานเพิ่มเติม หรือต้องการทราบว่ารายงานของผู้เอาประกันตรงต่อความเป็นจริงเท่าใดหรือไม่ ผู้ตรวจสอบจะทำหน้าที่สืบสวนโดยการไปติดต่อกับบุคคลที่รู้จักกับผู้เอาประกัน และรายงาน ข้อเท็จจริงที่ตนได้มาให้แก่บริษัท

วิธีแบ่งประเภทของภัย (Classification of Risks)

บริษัทจะต้องรวบรวม ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ ตัวผู้เอา ประกันเพื่อนำมา ประเมิน และวิเคราะห์ว่าผู้เอาประกันชีวิตนั้น ๆ ควรจัดอยู่ในภัยประเภทใด ถ้าอยู่ในภัยประเภทที่ไม่ อาจรับประกันได้ก็จะได้แจ้งการปฏิเสธการรับประกันให้ผู้เอาประกันทราบ แต่ถ้ารับ ประกันได้ก็จะต้องคำนึงว่าจะรับประกันในอัตราเบี้ยประกันเท่าใด การประเมินข้อเท็จจริง และการจะจัดว่าผู้เอาประกันควรอยู่ในภัยประเภทใด บริษัทจะต้องได้รับข้อจริงที่ถูกต้อง ครบถ้วนที่สุด ระบบการประเมินภัยเพื่อจัดเข้าแต่ละประเภทนั้นจะต้องสามารถประเมิน ขนาดความเสี่ยงภัยของผู้เอาประกันได้อย่างแม่นยำ หรืออย่างน้อยที่สุดก็ใกล้เคียงต่อ ความเป็นจริงมากที่สุดเพื่อรักษาหลักยุติธรรม และเพื่อป้องกันมิให้บริษัทต้องขาดทุน

ระบบการวัดความเสี่ยงภัยเพื่อการจัดเข้าประเภทของการรับเสี่ยงจะต้อง :-

๑. สามารถวัดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ขอเอาประกันแต่ละอันได้โดยถูกต้อง แม่นยำทั้งข้อเท็จจริงที่เป็นไปทางค้ำคืนและด้านเสียที่จะกระทบกระเทือนต่อความมีชีวิตรอดอยู่ของผู้นั้น และแสดงออกมาเป็นตัวเลขได้ว่ามีขนาดเป็นเท่าใด
๒. สามารถประเมินข้อเท็จจริงทั้งปวงเมื่อได้ปฏิบัติตามข้อ ๑ แล้ว
๓. สามารถแสดงผลออกมาในอันที่จะรักษาความยุติธรรมแก่ผู้เอาประกัน ในการกำหนดอัตราเบี้ยประกัน
๔. จะต้องเป็นวิธีการที่ง่ายและสะดวกในการใช้

๑. The Judgement Method of Rating

ระบบนี้มีวิธีการที่ง่าย ๆ ในการวัดขนาดของความเสี่ยงภัยในการรับประกันชีวิตของผู้ขอเอาประกันคนหนึ่ง ๆ โดยให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบใช้ดุลยพินิจซึ่งอาศัยจากความชำนาญงาน เป็นระบบเก่าที่ใช้สำหรับการพิจารณาภัยที่ไม่มีลักษณะพิเศษใด ๆ ในการกำหนดประเภทของภัยตามวิธีนี้สะดวกในการใช้มาก เพราะเจ้าหน้าที่ของบริษัทที่มีความชำนาญในการรับประกันภัยก็อาจทำหน้าที่นี้ได้ และเป็นระบบที่ไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมากนัก ระบบนี้ยังใช้อยู่บ้างในปัจจุบันถ้าหากเป็นกรณี ที่จำนวนเงินที่เอาประกันมีเพียง เล็กน้อยจึงไม่ต้องใช้หลักวิชาการเท่าใดนัก

๒. The Numerical Rating System

การกำหนด ประเภทของภัยที่จะรับเสี่ยงตามระบบนี้ เหมาะสำหรับ ภัยทุกชนิด โดยเฉพาะภัยที่มีจำนวนเงินเอาประกันค่อนข้างสูง ระบบนี้ได้จัดให้มีการพิจารณาถึงข้อเท็จจริงทั้งปวงเกี่ยวกับผู้เอาประกัน โดยถือหลักว่า ข้อเท็จจริงแต่ละอย่างย่อมมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ในอันที่จะมีผลต่อความมีชีวิตรอดอยู่ของผู้เอาประกันและอาจแสดงออกมาได้เป็นตัวเลข

วิธีนี้ได้กำหนดให้ภัยมาตรฐานมีความเสี่ยงเท่ากับ ๑๐๐% ข้อเท็จจริงแต่ละรายการที่จะมีผลกระทบกระเทือนต่อความมีชีวิตรอดอยู่ของผู้เอาประกันอาจแสดงออกเป็นตัว

เลขอัตราร้อยละที่จะมาเพิ่มหรือหักจากอัตรามาตรฐาน ๑๐๐% ดังกล่าวแล้ว แต่ว่าข้อเท็จจริงนั้นจะดีหรือเลวกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ ข้อเท็จจริงที่ดีกว่ามาตรฐานก็จะเป็นมูลค่าลบ (Negative Value) ไปหักจากตัวหลัก ๑๐๐% ซึ่งเราถือว่าเป็น Credits ส่วนข้อเท็จจริงที่ต่ำกว่ามาตรฐานจะเป็นมูลค่าบวก (Positive Value) หรือเรียกว่า Debits นำไปเพิ่มเข้ากับตัวหลัก ๑๐๐% ผลลัพธ์ที่ได้จะเป็นมูลค่า (Numerical) ของภัยประเภทนั้น

ปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาเพื่อหาผลลัพธ์ที่ต้องการดังกล่าวที่สำคัญ ก็ได้แก่

๑. ขนาด ๒. สุขภาพ ๓. ประวัติส่วนตัว ๔. ประวัติทางครอบครัว ๕. อาชีพ ๖. ที่อยู่อาศัย ๗. อุปนิสัย ๘. ศีลธรรม และ ๙. แบบของกรรมกรรม ซึ่งปัจจัยทุกอันจะแสดงออกมาเป็นตัวเลข ผลลัพธ์ที่ได้ก็คืออัตราร้อยละที่จะนำไปใช้เทียบต่ออัตรามาตรฐานสำหรับภัยประเภทนั้น ๆ

ตัวอย่าง นาย ก. ผู้ขอเอาประกันเป็นบุคคลที่แต่งงานแล้ว อายุ ๓๐ ปี มีบุตร ๓ คน ทั้งภุมิลาเนาอยู่ในกรุงเทพ ฯ สูง ๕ ฟุต ๖ นิ้ว น้ำหนัก ๑๗๐ ปอนด์ มีสุขภาพสมบูรณ์ เว้นแต่ว่ามีความดันโลหิตค่อนข้างสูง ไม่เคยรับการผ่าตัดหรือเป็นโรคอย่างอื่นที่อาจกระทบกระเทือนต่อชีวิต บรรพบุรุษไม่ปรากฏว่ามีโรครกรรมพันธุ และบรรพบุรุษส่วนมากมีอายุยืนมีอาชีพเป็นพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมแห่งหนึ่ง และดื่มสุราเป็นครั้งคราวเพื่อการสังสรรค์เท่านั้น นาย ก. ประสงค์ที่จะทำการประกันชีวิตตลอดชีพแบบสามัญ

วิธีการที่จะจัดว่า นาย ก. ควรอยู่ในภัยประเภทใดอาจกระทำได้ดังนี้ เนื่องจากว่า นาย ก. มีน้ำหนักหนักกว่าคนไทยปกติ จึงกำหนดให้เสียคะแนน (Debits) ๓๕ คะแนน การเป็นบุคคลที่มีความดันโลหิตค่อนข้างสูงทำให้ นาย ก. ต้องเสียคะแนน (Debits) อีก ๑๕ คะแนน แต่การที่มีประวัติส่วนตัวและประวัติครอบครัวอยู่ในเกณฑ์ดีทำให้ นาย ก. ได้คะแนน (Credits) อย่างละ ๑๕ คะแนน อาชีพในโรงงานอุตสาหกรรมมักจะมีเสียงภัยสูงกว่าปกติ จึงทำให้ต้องเสียคะแนน (Debits) ๒๕ คะแนน ที่พักอาศัยและความประพฤติอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานจึงไม่มีการเสียหรือได้คะแนนแต่อย่างใด สำหรับการดื่มสุรานั้นทำให้ นาย ก. ต้องเสียคะแนน (Debits) อีก ๑๐ คะแนน เมื่อสรุปแล้วเราจะเห็นได้ว่า นาย ก. ต้องเสียคะแนน (Debits) รวมทั้งสิ้น ๘๕ คะแนน และได้คะแนน (Credits) รวม ๓๐

คะแนน ผลต่างเมื่อหักกันแล้วก็จะได้ ๕๕ คะแนน ผลต่างซึ่งเป็นยอดเดบิตก็จะนำไปบวกเข้ากับภัยอัตรามาตรฐาน ๑๐๐% ซึ่งจะได้ขนาดของการเสี่ยงภัยอยู่ในระดับ ๑๕๕% ซึ่งเป็นอัตราที่อยู่สูงกว่าอัตราธรรมดา และใช้ผลลัพธ์ที่ได้ก็นำไปคำนวณอัตราเบี้ยประกัน

ปกติบริษัท จะรับ ประกัน โดยเก็บเบี้ย ประกัน ใน อัตราปกติ ก็ต่อ เมื่อ ผู้ขอเอา ประกันคนนั้น มีอัตราความเสี่ยงภัยอยู่ในระหว่าง ๗๕-๑๒๕% ถ้าเกินกว่านั้นแล้วจะถือว่าเป็น ภัยที่อยู่ต่ำกว่ามาตรฐาน ซึ่งจะต้องเสียเบี้ยประกันในอัตราเพิ่มพิเศษ (ให้ดูเรื่องการประกัน ต่ำกว่ามาตรฐาน) แต่อย่างไรก็ดี ในการรับประกันภัยต่ำกว่ามาตรฐานนั้น บริษัทจะรับประกัน ก็เฉพาะที่ไม่เกิน ๕๐๐%

ส่วนเสียของ Numerical Rating System การใช้ระบบนี้ได้มีผู้วิพากษ์วิจารณ์ และได้แย้งว่า

๑. เป็นระบบที่เปิดโอกาสให้บริษัทใช้วิจารณ์ญาติที่ขาดหลักวิทยาศาสตร์ มากเกินไป

๒. บริษัท อาจไม่มี ประสบการณ์ พอเพียง ในการให้คะแนน เกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่นำมาประกอบในการพิจารณากำหนดอัตรา

๓. ในบางครั้งปัจจัยที่นำมาใช้สำหรับพิจารณาไม่อาจแยกให้คะแนนเป็นแต่ละรายการเพราะมีความสัมพันธ์และเกี่ยวเนื่องระหว่างกันยากที่จะแยกเด็ดขาดได้

๔. ต้องมีการพิจารณา ปัจจัยที่จะ กำหนดอัตราของ การเสี่ยงภัย ของผู้ขอเอาประกันว่าอยู่ในภัยประเภทใดมากหมุ่หมยจนเกินไป

แต่อย่างไรก็ดี ผู้ที่เห็นชอบด้วยกับระบบดังกล่าวยอมรับว่ามีข้อบกพร่องดัง กล่าวมาจริง แต่มิใช่ว่าจะเป็นปัญหาที่แก้ไม่ตกเอาเลยเสียทีเดียว และเห็นว่าระบบดังกล่าวก็ยังมิใช่ข้อดีอยู่มากและเป็นระบบที่ค่อนข้างจะมีหลักเกณฑ์ดีกว่า.